

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

תוכן עניינים

1. מתן שבע שמעכבות בכל מקום היכא ... בפרה
1. ובנגעים
2. שאם נפחתה תקרה של היכל לא היה מזה
- ד. כי כתיבה חוקה אדברים הנעשים כנגדי לבן בפנים שאם הקדים מעשה לחבירו לא עשה ולא כלום אבל דברים הנעשים כנגדי לבן בחוץ הקדים מעשה לחבירו מה שעשה עשוי
4. וכלה מכפר את הקודש אם כיפר כילה ואם לא כיפר לא כילה
5. להכשיר אמין שבאצבע
5. שיהא בדם שיעור טבילה מעיקרא וטבל ולא מספג
6. שאם לא נתחנך המזבח בקטורת הסמים לא היה מזה

דף מ.

א. מתן שבע שמעכבות בכל מקום היכא ... בפרה

במצות שריפת פרה אדומה לאחר שהיטתה וקבלת דמה, מזה באצבעו הימנית מן הדם שבכפו השמאלית שבע פעמים כנגד בית קדשי הקדשים, על כל הזאה טבילת אצבע בדם, ושירי הדם שבאצבע פסולים להזייה לפיכך על כל הזאה מקנה אצבעו בגופה של פרה, ושבע הזאות¹ שבפרה אדומה מעכבות זו את זו היסר אחת מן המתנות פסולה.

ב. ובנגעים

¹ רמב"ם הלכות פרה אדומה פרק ד הלכה ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

כבר התבאר במסכת יומא דף סא. שכשמביא המצורע קרבנותיו לטהרתו לאחר שנזרק הדם וניתן על המצורע, נוטל הכהן² מלוג השמן ויוצק לתוך כפו של תבירו השמאלית ואם יצק לתוך כף עצמו יצא וטובל אצבעו הימנית בשמן שבכפו ומזה שבע פעמים כנגד בית קדש הקדשים, על כל הזייה טבילת אצבע בשמן. ואם הזה ולא כיון כנגד בית קדש הקדשים כשירות.

ואחר כך יבא אצל המצורע ויתן מן השמן על מקום דם האשם בתנוך און ובהן ידו ובהן רגלו, ואם לא נתן לא כיפר³, והנותר מן השמן שבכפו יתנונו על ראש המתטהר.

יצק מן השמן לכפו⁴ והתחיל להזות ונשפך הלוג, אם עד שלא גמר מתן שבע נשפך הלוג יביא אחר שמתנות מעכבות⁵, ויתחיל במתן שבע.

גמר מתן שבע ונשפך הלוג יביא אחר ויתחיל לכתחילה בבהונות, התחיל בבהונות ונשפך הלוג קודם שיגמור יביא אחר ויתחיל לכתחילה בבהונות.

גמר הבהונות ואחר כך נשפך הלוג קודם שיתן שאר השמן שבכפו על ראש המטהר, אינו צריך להביא לוג אחר שמתנת הראש אינה מעכבת אם אינה בעיף⁶. שנאמר והנותר בשמן ומיתר השמן.

ג. שאם נפחתה תקרה של היכל לא היה מזה

² רמב"ם הלכות מהוסרי כפרה פרק ד הלכה ב

³ עיין הר המוריה דלא קאי על מתן הראש

⁴ רמב"ם שם פרק ה הלכה ה

⁵ תורת הקדשים כד: אות ד

⁶ ואפשר לומר דכשהם בעין ולא נתן לא כיפר אבל כשנשפכו אינן מעכבות. כס"מ לה"מ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הַלְכַתָּא לְמִשְׁיַחַא בְּדַף הַיּוֹמִי

מַסַּכְתָּ זְבַחִים

ביום הכפורים בהזאת דם הפר ודם השעיר אם נפחתה תקרה⁷ של היכל⁸ לא היה מזה⁹, שנאמר (ויקרא ד פסוק יח) בְּאֶהֱל מוֹעֵד. וי"א¹⁰ שהוא הדין בשחיטת כל הקדשים דכתיב ביה (שם א פסוק ה) פָּתַח אֶהֱל מוֹעֵד וצריך שיהיה אוהל בתקרה דאין אהל בלא תקרה. אבל כשר להקטיר שם קטורת¹¹.

ד. כי כתיבה חזקה אדברים הנעשים בבגדי לבן בפנים שאם הקדים מעשה לחבירו לא עשה ולא כלום אבל דברים הנעשים בבגדי לבן בחוץ הקדים מעשה לחבירו מה שעשה עשוי

כבר התבאר במסכת יומא דף ס. שכל עבודות שעובד הכהן הגדול¹² בבגדי לבן ביום הכפורים לפניו מן ההיכל כלומר בקודש הקדשים¹³, צריך לעשותן על הסדר שנתבאר שם, ואם הקדים בהן מעשה לחבירו לא עשה כלום.

אך מה שבחוץ כלומר עבודות הנעשות בהיכל ועזרות, אין אלו מעכבין עליו לפסלו¹⁴. לפיכך הגרלה ווידוי ושפיכת שירים וכל מתנות הפרכת ומזבח

⁷ רמב"ם הלכות עבודת יום הכיפורים פרק ה הלכה כג

⁸ עיין להרב מים חיים ז"ל שהביא משם הרדב"ז ז"ל שנסתפק נפחתה תקרה של היכל מהו שיזה בקדש הקדשים נפחתה תקרה של קה"ק מהו שיזה בהיכל וי"ל שלא נקרא אהל מועד אלא בזמן שכולו שלם ע"כ והקשה עליו הרב מ"ח ז"ל מאי מספקא ליה בנפחתה תקרת היכל מהו שיזה בקה"ק דלמאי נפק"מ הא תנן בפ"ה דזבחים פר ושעיר של יוה"כ דמן טעון הזיה על בין הבדים ועל הפרוכת ועל מזבח הזהב מתנה אחת מהם מעכבת ותנן נמי בפ"ג דמנחות ז' הזיות של בין הבדים וכו' מעכבות זו את זו וכיון שאינו יכול להזות למה יזה בקה"ק ודוק ע"כ.

⁹ ומשמע דעכ"פ לא נפסל. צפנת פענח – קונטרס השלמה השמטה א

¹⁰ ישועות מלכו שם

¹¹ עי' תוס' זבחים נט ב שאפילו בזמיה"ז כשר להקטיר קטורת במקום המזבח

¹² רמב"ם הלכות עבודת יום הכיפורים פרק ה הלכה א

¹³ לכאורה פסק כר"י אך ברמב"ם לפנינו איתא "בפנים בהיכל" משמע דלא כר' יהודה שרק בקודש הקדשים אך עיין לח"מ שהוכיח מהגמ' זבחים שעבודות שבהיכל אינם בכלל זה ולכן גרים כמש"כ. ועיין באבן האזל כאן שכתב דאף קודש הקדשים קרוי היכל כדאיתא ברמב"ם בית הבחירה א, ה. ובפנים בהיכל פי' הכי פנימי בהיכל דהוא קודש הקדשים.

¹⁴ רש"י בסוגיין

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדין היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

הזהב אם הקדים להן דבר מאוחר אין אלו מעכבין עליו לפוסלו. וי"א¹⁵ שאף בהזאות על הפרוכת שבהיכל דינם כן¹⁶. וי"א¹⁷ שכן הדין בכל עבודות בבגדי לבן שבהיכל.

ה. וכלה מכפר את הקודש אם כיפר כילה ואם לא כיפר לא כילה

כבר התבאר לעיל דף לו שכל הדמים¹⁸ הניתנין על מזבח הפנימי¹⁹, אם חסר אחת מהן לא כיפר, אלא כולן הן עיקר הכפרה, שהרי הכתוב הקפיד על מניינן שנאמר²⁰ (ויקרא טז פסוק יט) שבע פעמים.

¹⁵ הידושי הגר"ח כאן ליישב לשון הרמב"ם הנזכר, שכתב "והזאות שעל הפרוכת שהוא מן המזבח הפנימי ולפנים דינן כפנים דחוקה כתיב בהו וסדרן מעכב אף לר", והזאות המזבח עצמו דינן כחזן דלר"י לא נאמר בהן חוקה ואין סדרן מעכב". ובאבן ישראל כאן שכתב שהסוגיות הלוקות

¹⁶ כ"כ ישועות מלכו בדעת הרמב"ם "שלא כדברי רבותינו הכ"מ והלח"מ שהבינו בדעת רבינו דהלכה כר' יהודה אלא דס"ל לרבינו דהלכה כר' נחמיה והיינו טעמא כיון דאסיקנא ביומא דף ס"א דהא דקתני אם הקדים דם שעיר לדם הפר יחזור ויזה מדם השעיר אחר דם הפר ואוקימנא בש"ס דאירי במתנות שבהיכל א"כ על כרחך כר"נ דאפי' עבודת שבהיכל סדרן מעכב וכיון דסתמא במתניתין ומחלוקת כברייא הלכה כסתם מתניתין. ומ"ש רבינו דוקא בדברים הנעשים בהיכל אף על גב דלר"נ לכאורה אף הנעשה בעזרה בבגדי לבן סדרן מעכב לק"מ דהא עבודה הנעשה בבגדי לבן בחוץ אינו אלא וידוי ראשונה על הפר הגרלה וידוי השניה על הפר בהדיא אמרינן ביומא דף ל"ט: דאפי' לר"נ דאמר כל דברים הנעשים בבגדי לבן סדרן מעכב מ"מ הגרלה לאו עבודה היא ואיכא מ"ד לא מעכב ואפי' למ"ד מעכב י"ל דכסדרן לא מעכב כדמסיק שם בלישנא בתרא ומכל שכן דידוי כיון דתניא התם דלא התודה כשר דלאו עבודה היא פשיטא דסדרן לא מעכב, שוב התבוננתי בדבר ונראה לפענ"ד ברור בדברי רבינו ז"ל דס"ל לחלק בין עבודת הפרוכת לעבודת מזבח הזהב אף על גב שגם היא היתה בהיכל והכי דייקא לישנא דרבינו ז"ל שכתב בהל' ד' הקדים דם השעיר על דם הפר במתנות שבהיכל על הפרוכת הרי בהדיא דוקא על הפרוכת קאמר והיינו טעמא דהא בש"ס יליף דמקום שמכפרין בו פעם אחת בשנה וזה אינו אלא בפרוכת אבל מזבח הזהב בכל יום מקטירין עליו"

¹⁷ תוספתא פ"ג דיומא מובא להלן. ובר"ב במשנה כאן וצ"ל דהרע"ב יפרשו מקום שחובה על כה"ג לכפר בו בדמים אחת בשנה, והיינו גם ההיכל שבשם מזה מדם הפר והשעיר על הפרוכת ועל מזבח הזהב. ועיין ערוך השולחן העתיד הלכות עבודת יום הכיפורים סימן קסג סעיף ב שלמד כן גם בדעת הרמב"ם

¹⁸ רמב"ם פסולי המוקדשין פרק ב הלכה ג

¹⁹ בפר ושעיר של יוה"כ ובפר העלם דבר ושל כהן משיח ושעירי עכו"ם, והם פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים

²⁰ עיין לח"מ שם ודרש זה לא נמצא בגמ' ואינו מובן דמה בכך דכתיב שבע פעמים, ואפשר שכונת רבינו שכיון שכתוב שבע פעמים ולאחר מכן כתה וכלה מכפר היינו שאם אין שבע אין כפרה וכולם עיקר כפרה הם וכדרשת ר"ע הכא ועיין להלן נב: מחלוקת אי משמעות דורשין וכו' והביא רבינו הדרשא הפשוטה כדרכו כיון שאין נ"מ להלכה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הַלְכַתָּא לְמִשְׁיחָא בְרַף הַיּוּמִי

מִסְנַת זְבַחִים

דף מ:

ו. לְהַכְשִׁיר אֲמִין שְׂבֵאֲצֵבַע

כהן שעלו לו אבעבועות או יבלות²¹ באצבעו, אינו הציצה לעניו מתן דמים ועבודת בית המקדש²².

ז. שִׁיחָא בְדָם שִׁיעוֹר טְבִילָה מְעִיקְרָא וְטַבֵּל וְלֹא מִסְפַּג

אין בכלל²³ הקרבנות קרבן שמעון הזיית דם באצבעו אלא הטאת בלבד שנאמר בה (שם ד פסוק ו) וְטַבֵּל הַכֹּהֵן אֶת אֶצְבָּעוֹ בְּדָם, וצריך שיהיה שם דם²⁴ כדי טבילה, וצריך לא שישפג אצבעו מדם²⁵.

ובהלכה זו נאמרו כמה פירושים יש מפרשים²⁶ שהם שני דינים מיוחדים: אחד – שלא יספג היינו שלא יקנח אצבעו בשולי הכלי או בדפנותיו, אלא יעשה דרך טבילה.

שני – ושיחא שם כדי טבילה, היינו שיהיה בדם בשעת קבלה כשיעור כל ההזאות הצריכות, שלא יקבל חלק ממנו בכלי אחד וחלק ממנו בכלי שני, ואפילו אם חזר ועירבן פסול²⁷, שהרי לשיעור אותה הזאה למדנו כבר שלא יספוג, ואם אין שם כשיעור הזאה הרי הוא מספג.

²¹ כך פירש"י כאן, ועיין תורה תמימה ויקרא פרק ד הערה יט שפי' שאם עלתה לו דלדול בשר באצבעו אינו חוצין, דמן את מרבנין הטפל לאצבעו, וכמ"ש בכ"מ בגמרא את הטפל לבשרו, ושורש לשון אמין הנה בת"י על הפסוק פאת ראשכם תרגם אומניא דראשיכון, ואולי צ"ל גם כאן אומניא שבאצבעו.

²² תורת הקדשים כד: אות ה וצ"ע אמאי לא הביאו הרמב"ם וכן תמה בקרן אורה כאן

²³ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ה הלכה ט

²⁴ בגמ' מנחות (ז' ע"ב) פרש"י (ד"ה בהם) קבל מדם פרים כו' הנשרפין כו' שיעור ג' הזיות בכלי זה וד' הזיות בכלי זה והזהו כו', וכן בתוספות (שם ד"ה ואם). ופשוט דזה דוקא בחטאות הפנימיות, אבל בחטאת החיצונה דאינה מעכבת רק מתנה אחת לא בעי רק שיהא שיעור מתנה אחת, דלא גרע מנשפך הדם אחר שנתן מתנה אחת, לכן כאן בחיצונה כתב רבינו שיהא שיעור טבילה שלא יספג, אבל אם לא קבל רק מתנה אחת וזרקו סגו, ופשוט. ולעיל פ"ד ה"ח כתב וכל הזבחים שקבל דמם פחות מכדי הזייה לא נתקדש הדם, כייל גם חטאות הפנימיות, ולכל חד כדין הזייה שלו, זה המעכב בשעיר ופר הפנימים מ"ג הזיות ביוהכ"פ, ואחד עשר בהעלם דבר וכהן משיח, דבעי שיהי' בעת הזייה בכלי אחד שיעור כל הזיות, ואם המה בשני כלים לא נתקדש הדם. או"ש שם

²⁵ ר"ל שלא יקנח אצבעו בשולי הכלי או בדפנותיה, דבאופן כזה אין זה טובל אלא מוצין או סוחט. תורה תמימה ויקרא פרק ד הערה יח

²⁶ פי' הראב"ד לתו"כ ויקרא ד ו רש"י מנחות ז ב,

²⁷ תורת הקדשים שם אות ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרה היומי

מסנת זבחים

ויש מפרשים²⁸ שדין אחד הוא, שיהא בדם כדי טבילה, כדי שלא יספגו אצבעו בדם, והם סוברים שאין צריך אלא כשיעור של הזאה אחת, ודין זה שצריך להיות משעת קבלתו כשיעורו הוא אף בכל הזבחים, ולא בחטאת בלבד, והחידוש שבחטאת הוא שלא יספוג.

ויש מפרשים²⁹ דבריהם שצריך שיעור כל ההזאות בכלי אחד, אלא שאינו צריך רק בשעת הזאה ולא בשעת קבלה, ואם קיבל בשני כלים וחזר ועירבם לפני הזאה כשר.

ח. שאם לא נתחנך המזבח בקטורת הסמים לא היה מזה

מזבח הפנימי, שלא³⁰ נתחנך בקטורת לא יזה עלי³¹, שנאמר (ויקרא ד פסוק ז) **מִזְבַּח קְטֹרֶת הַסַּמִּים**³².

²⁸ הכ"מ הקשה מדברי הרמב"ם משמע שהוא שיעור אחד הא דשיעור דם כדי טבילה והא דשלא יספגו אצבעו בדם, ובגמ' מבואר להדיא שהוא שני דינים ודין טבילה ילפינן מדם שיהא בדם שיעור טבילה מעיקרא למעוטי קבל פחות מכדי טבילה בכלי זה ופחות מכדי טבילה בכלי זה ועירבן ומוטבל ילפינן ולא מספג, ועוד דבגמ' מצריך להו אלמא תרי מילי נינהו, ולכן כתב דתיבת וצריך מושך עצמו ואחר עמו וה"ק וצריך שיהא שם כדי טבילה וכן צריך עוד שלא יספג, והמל"מ כתב ג"כ בדברי הכ"מ דלכאורה משמע מדברי הרמב"ם דאם קבל פחות מכדי הזייה בכלי זה ופחות מכדי הזייה בכלי זה ועירבן ליכא הקפדה ומסוניית הגמ' מוכח דבשעת קבלה צריך שיהיו בכלי אחד שיעור הזייה אבל אח"כ כתב המל"מ דבדברי הרמב"ם פ"ד הל' ח' שכתב וכל הזבחים שקבל מדמם פחות מכדי הזייה לא נתקדש הדם ע"כ כונתו שקבל שיעור הזייה אלא שקיבל בכלים נפרדים דאי לא קיבל אלא פחות משיעור הזייה פשיטא דלא חזי, ולכן א"צ לדחוק בלשון הרמב"ם כאן כמו שכתב הכ"מ אלא דדין שיהיה בדם שיעור טבילה מעיקרא כתב בפ"ד ודין ולא מספג כתב כאן עכ"ל המל"מ.

²⁹ באו"ש כתב בדעת רבינו שאם קבל שיעור ג' הזיות בכלי אחד וד' הזיות בכלי אחד וחזר ועירבן בכלי אחד קודם הזייה נתקדשו הדם, ודלא כמו שפרש"י בזבחים (צ"ג ע"ב ד"ה בדם) (רק כפירושו במנחות) דבשעת הזייה לא היו בכלי אחד, אבל בשנתן אח"כ לכלי אחד מהני ונתקדש הדם, ולא הוי כנשפך ע"ג הרצפה, או שנתנו לשמאל קודם קבלה, וטעמא דיליף מילתא ממילתא, יעוין סוגיא דמנחות דמזה יליף לקומץ שקבלו בשני כלים, א"כ ילפינן מהא דמקבל דם הפר בכלי ודם השעיר בכלי אחר ומערבן לקרנות או למתן שבע לכו"ע, ובפרט היכי דנשפכו דמים של הפר והשעיר קודם מתן מזבח הפנימי, וצריך לשחוט פר ושעיר אחר, ומקבל דמיהם בשני כלים ומערב אותם, ולכן כתב רבינו לקמן פ"ג הי"ג וקומץ שחלקו בשני כלים אינו קדוש, וחזר ומקדש, ויעוין משל"מ שם, וז"ב בשיטת רבינו בס"ד.

³⁰ רמב"ם הלכות עבודת יום הכיפורים פרק ה הלכה כד

³¹ ושייך בין ליום הכפורים בין ליום הנשרפים ושעירים הנשרפים ועי' קרן אורה שגם בזה תמה למה כ"כ רק ביוהכ"פ.

³² ומשמע דעכ"פ לא נפסל. צפנת פענח – קונטרס השלמה השמטה א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

